

PREÀMBUL

Tal com s'ha apuntat en la introducció, la presentació d'enguany es fa en el context del tancament de la nostra institució per un acord pres per part del Govern de les Illes Balears.

En aquest moment s'està tramitant el dictamen que preceptivament el Govern ha sol·licitat al CES, la qual cosa em dóna peu a dur a aquesta Memòria algunes de les reflexions que s'hi exposen:

Pel que fa les tasques dutes a terme per aquest Consell, hem de recordar que les executa en compliment d'un mandat legal. És a dir, ha estat el Parlament qui ha considerat convenient que el CES existeixi i que dugui a terme determinades tasques. No es tracta d'un centre de documentació ni d'un institut d'estudis, sinó d'un lloc de trobada de la societat civil organitzada on aquesta pot donar a conèixer els seus punts de vista, que és el que dóna un plus al valor de les feines que ha elaborat al llarg dels seus 11 anys d'existència.

Les memòries anuals del CES sobre l'economia, la societat i el mercat de treball de les Illes Balears expressen justament l'opinió consensuada de la nostra societat civil organitzada i representada en el CES sobre el batec que segueix cada any la nostra societat, i s'han convertit en una eina indispensable d'investigadors i de tot aquell que vulgui conèixer l'evolució de la nostra societat, eina que es perdrà si el mateix Govern no posa els mitjans necessaris per continuar aquesta anàlisi. Encara que fos així, un document tècnic elaborat pel Govern mai no pot substituir la veu de la societat civil.

Consideram que, ara més que mai, tenir accés a un document com la Memòria del CES, que aporta l'opinió de la societat civil, és de vital importància per conèixer els resultats de les polítiques públiques adoptades i corregir els efectes no desitjats. La importància de la Memòria del CES pot resumir-se en tres raons principals:

La singularitat de la Memòria, ja que no és només un Informe elaborat amb tot el rigor tècnic per un elenc de més de cent professionals - des de professors de la UIB, passant pels cossos superiors tècnics de les Administracions autonòmica, insulars i municipal, fins a professionals de reconeguda vàlua, així com organitzacions cíviques i socials -, sinó també, i aquest és el gran valor afegit de la Memòria, reflecteix l'opinió consensuada de la societat civil organitzada de les Illes Balears a través de les aportacions dels consellers dels grup I (organitzacions empresarials), grup II (organitzacions sindicals) i grup III (societat civil) que formen la Comissió de treball de la Memòria de cada any i la Comissió Permanent, opinió que, finalment, és aprovada pel Ple de la institució format pels seus 36 consellers.

La complexitat, diversitat i exhaustivitat de la informació de tot tipus que conté la Memòria, compendiada en els seus tres capítols, que abasten el panorama econòmic (capítol I), treballat en més de 15 apartats i 300 pàgines - amb més de 277 quadres estadístics i 144 gràfics -, que dedica la informació més exhaustiva a l'apartat de turisme; el mercat de treball i polítiques d'ocupació (capítol II) que, amb unes 100 pàgines, compendia una visió completa sobre la dinàmica laboral - amb 65 quadres i 13 gràfics - i el capítol III, dedicat a la qualitat de vida i estat del benestar, amb més de 200 pàgines, 282 quadres i 57 gràfics.

La Memòria no només ha esdevingut l'Informe públic econòmic, laboral i social més complert de les Illes Balears, amb dades oficials tancades de cada any,

sinó perquè, a més a més, s'hi troba informació generada directament per les investigacions originals generades per la pròpia institució, com ho són els Índexs de Qualitat del Treball (IQT), l'Índex de Posició Competitiva Turística de les Illes Balears (IPCTB), l'Indicador Global d'Activitat del sector de la construcció, la càrrega fiscal per municipis i els treballs de camp realitzats per elaborar cada any els apartats de l'economia social i solidària, els serveis socials i l'àmbit de la cultura, entre d'altres.

Els dictàmens del CES constitueixen la tasca consultiva, que s'ha traduït en uns 200 dictàmens sobre les normes que s'han anat aprovant en les nostres illes, la qual cosa col·loca el CES de les Illes Balears en llocs capdavanters, en termes absoluts, i el primer, en termes relatius, com a emissor de dictàmens del conjunt de CES autonòmics.

Cal destacar que la força de l'opinió del CES ve determinada per l'autoritat dels membres que formen el Consell. I això és així perquè els dictàmens no són vinculants per l'òrgan que els demana, i, per tant, en poder el Govern i els consells insulars ignorar el seu contingut, el cert és que al voltant d'un 50% de les observacions que s'han fet al llarg de la vida del CES s'han incorporat a les normes que regeixen la societat balear, cosa que demostra la utilitat, i per tant la necessitat, d'aquesta institució.

Al marge de la Memòria anual i dels dictàmens elaborats a sol·licitud del Govern i dels consells insulars, el CES ha elaborat tota una sèrie d'estudis, dictàmens a iniciativa pròpia i informes, que han sumat un total de 50 publicacions, en les quals s'han analitzat aspectes d'interès per a la societat de les Illes, amb la voluntat i la intenció de col·laborar en el coneixement de la nostra societat i, alhora, aportar eines útils per a l'adopció de polítiques públiques eficaces.

Per donar una imatge més acurada de l'impacte de les tasques d'aquesta institució, els comentarem a continuació.

Dictàmens d'iniciativa pròpia sobre:

El sistema estadístic de les Illes Balears (2004).

El sistema d'indicadors per a la gestió integrada de la zona costanera (2009).

L'eficàcia del sistema educatiu, a les Illes Balears (2009).

L'esport a les Illes Balears (2009).

El sistema sanitari de les Illes Balears (2011).

Aquests dictàmens han aportat una anàlisi detallada i la construcció d'una opinió debatuda i en gran mesura consensuada en benefici de la societat de les Illes Balears. Tots aquests dictàmens s'han basat en rigorosos informes que s'han publicat com a annexos.

Els informes que s'han dut a terme han estat destinats a analitzar les situacions concretes de determinats sectors econòmics o institucions bàsiques del nostre sistema econòmic, com:

Bones pràctiques de gestió agrícola (2003).

La competitivitat del sector turístic de les Illes Balears (2005).

El sector de la construcció a les Illes Balears (2008).

Sobre aspectes del mercat de treball o socials, com ara:

El treball fix discontinu a les Illes Balears (2003).

La qualitat en el treball: una proposta d'indicador (2004) i la seva actualització, Indicadors de qualitat del treball (2008).

El comportament de la productivitat i la competitivitat a les Illes Balears (2004).

La negociació col·lectiva a les Illes Balears (2005).

Diverses enquestes de serveis (publicades al 2005, 2006, 2007 i 2008).

El CES ha organitzat diversos seminaris i jornades, de les quals volem destacar:

El seminari sobre avaluació del I Pla de recerca i desenvolupament tecnològic, en el què varen participar experts de nivell internacional i que va donar lloc al Dictamen del CES 2/2003, amb el qual el Govern de les Illes Balears va preparar el II Pla de recerca, desenvolupament tecnològic i innovació. D'aquesta col·laboració va sorgir també l'encàrrec d'organitzar uns seminaris pel III Pla de recerca, desenvolupament tecnològic i innovació, que varen tenir lloc el 2008.

La jornada sobre els Pactes locals d'ocupació: experiències i futur (2005).

Les I i II Jornades sobre l'Euroregió Pirineus Mediterrània (2005 i 2008).

Els seminaris duts a terme l'any 2008 sobre: *Business Angels* i empenedoria; Universitat, R+D i polítiques públiques; Capital social, governança i territori.

S'han atorgat dos premis d'investigació del CES (2008 i 2009), que han generat quatre publicacions:

Sistema de Interacción Natural Avanzado : el ordenador al alcance de todos

El mercado de trabajo en el sector turístico en las Islas Baleares: ley y convenio colectivo

Las cláusulas de empleo en los convenios colectivos de Baleares en tiempo de crisis: problemas de legalidad.

La pesca de recreo y el turismo

Finalment, i en relació amb les tasques del CES, ens queda per destacar el increment continu del nombre de visites a la pàgina web (<http://ces.caib.es>), que el 2011 varen sumar un total de 188.844 visites. Només la Memòria va rebre més de 28.000 visites i els dictàmens, més de 30.000 visites.

En aquest punt no podem oblidar la rellevància que ha tingut i té el personal del CES. La plantilla, que - a més del president i de la secretària general -, consta de 8 funcionaris, sempre ha contribuït de forma extraordinària a facilitar i fer possible les tasques que hem enumerat, així com les de les comissions de treball.

Però tampoc no hem d'oblidar una important contribució immaterial aportada per aquest Consell Econòmic i Social en aquests quasi 11 anys d'existència. Ens referim, òbviament, al decisiu paper exercit pels consellers del CES que amb un esforç de contenció i harmonitzador d'opinions, han desplegat per al desenvolupament i el manteniment del clima de diàleg social entre els agents econòmics i socials de la nostra Comunitat Autònoma, esforç que es reflecteix en l'alt grau de consens, quan no d'unanimitat, amb què s'han aprovat els diversos treballs de la institució.

En síntesi, i pel que fa a la tasca del CES, consideram que aquest tancament provisional suposarà, d'una banda, privar la societat civil organitzada d'una eina fonamental de diàleg i participació en les polítiques públiques a les quals té dret,

en virtut de l'article 9.2 de la Constitució espanyola i, de l'altra, privar al Govern, als consells insulars i, indirectament, al Parlament de les Illes Balears, d'una font d'informació sobre l'opinió dels agents econòmics i socials, representants dels diferents sectors econòmics i socials sota els quals s'agrupen els ciutadans de les Illes.

Els agents econòmics i socials són conscients de la necessitat de fer sacrificis, de la necessitat d'analitzar l'estructura institucional de la nostra comunitat autònoma i estan disposats a fer-ho. Però consideren que aquests sacrificis i aquesta anàlisi s'han de fer dins el marc estatutari i legal que ha aprovat el Parlament i, per tant, amb participació dels agents polítics, econòmics i socials.

És cert que a vegades s'ha adduït que el CES no és una institució prou coneguda per la majoria de la societat de les Illes Balears, i això fa difícil que aquesta pugui fer-se una idea acurada i raonada sobre si el balanç que aporta el CES a la societat compensa, en èpoques de crisi, l'esforç que aquesta fa per contribuir al seu funcionament. Però el mateix es podria dir sobre les altres institucions consultives o de control amb les quals s'han dotat les societats més avançades en els seus drets democràtics per garantir a la ciutadania el seu bon funcionament democràtic..

En el cas del CES, cal dir que tota la seva tasca ingent de funció consultiva dels poders públics és oberta i transparent i que tota ella es pot consultar fent només un clic per entrar en la seva pàgina web, que sí que es visitada i consultada contínuament i profusament pels ciutadans i institucions de les nostres Illes i de fora de Balears interessades en consultar els seus dictàmens, estudis o memòries. Igualment com ho són les nostres publicacions, moltes d'elles exhaurides.

També és cert, que el CES voluntàriament ha desplegat una política de contenció davant de no prendre un excessiu protagonisme mediàtic ja que, quan això s'ha produït al bell mig de la seva tasca consultiva, ha anat en detriment del consens intern, que és el valor més preuat de la nostra institució i el que dona valor i força a l'opinió que emet a través dels seus dictàmens.

És per tot aquest conjunt de raons que l'acord del ple del CES, de 30 de maig de 2012, sobre el tancament provisional del CES afirma que: “és un error molt greu considerar que el CES és part del problema i no una part de la solució, perquè com a organisme consultiu de la CAIB, consagrat a l'article 78 de l'Estatut d'autonomia, mitjançant els seus dictàmens fruit del debat i del consens, canalitza la veu dels representants de la societat civil” i en el qual, acabàvem dient: “el CES sempre ha estat una institució de participació, de consens i punt de trobada dels distints sectors socials i considera imprescindible negociar amb el Govern per tal de trobar una alternativa al tancament provisional que possibilités dur a terme l'objecte de les seves funcions institucionals”.

Esperem que el Govern sigui receptiu a les nostres propostes i la continuïtat del CES sigui encara possible.

Llorenç Huguet Rotger

President del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears